

30 dana do SEPA-e: Vaš praktični vodič do prvog plaćanja SEPA šemom

1. Koja je opšta uloga centralnih banaka u SEPA-i?

A: Centralne banke u evropskom prostoru imaju višestruku ulogu u SEPA sistemu:

- **Regulatorna i nadzorna funkcija** – obezbjeđuju da nacionalni platni sistemi budu usklađeni sa SEPA pravilima i EU regulativom.
- **Operativna funkcija** – u nekim zemljama centralne banke upravljaju ili nadgledaju ključne platne sisteme (RTGS, CSM, instant payments).
- **Koordinaciona funkcija** – povezuju domaće banke i platne institucije sa evropskim tijelima (EPC, EK, ECB).
- **Zaštita stabilnosti** – garantuju pouzdanost, sigurnost i kontinuitet platnog prometa.

2. Šta je konkretna uloga CBCG u SEPA procesu?

A: CBCG ima nekoliko ključnih zadataka i odgovornosti:

- **SEPA pristup** – koordinisala je proces kojim je Crna Gora 21. novembra 2024. postala prva zemlja Zapadnog Balkana članica SEPA.
- **Operativna spremnost** – obezbijedila je da sve banke u Crnoj Gori budu spremne za SEPA transakcije od **6. oktobra 2025.**, čime građani i privreda dobijaju punu funkcionalnost članstva.
- **Regulatorna odluka o naknadama** – CBCG je ograničila naknade u skladu sa SEPA principima **affordability (priuštivosti)** i **reachability (dostupnosti)**, osiguravajući jednake uslove kao u EU.
- **Infrastrukturni projekti** – pokrenula je implementaciju **TIPS Clone sistema** za instant plaćanja, usklađenog sa SEPA SCT Inst standardom, čime se uvode moderne pan-evropske infrastrukture.
- **Usklađivanje sa EPC-om** – obezbjeđuje pravovremenu pripremu i podnošenje aplikacija za SEPA šeme, u skladu sa rokovima Evropskog savjeta za plaćanja.
- **Podrška bankama** – kroz dvonedjeljne radne grupe, CBCG obezbjeđuje tehničku, pravnu i organizacionu podršku bankama kako bi se osigurala potpuna dostupnost SEPA usluga svim korisnicima.

3. Šta je SEPA?

SEPA (*Single Euro Payments Area* – Jedinstveno područje plaćanja u eurima) je zajedničko tržište plaćanja u kome se sva bezgotovinska plaćanja u eurima obavljaju po istim pravilima, standardima.

Cilj SEPA-e je da plaćanja u eurima budu jednostavna, brza, sigurna i predvidiva, kao i da građani i privreda imaju jednake uslove u cijeloj SEPA zoni.

Koja plaćanja obuhvata?

- **Prenosi novca između računa** (npr. plata, faktura, uplata prijatelju) putem *SEPA Credit Transfer (SCT)* – standardne doznake u eurima.
- **Plaćanja karticama u eurima**
- **Trajna zaduženja** (*SEPA Direct Debit – SDD*), npr. računi za komunalije, pretplate, rate, kod kojih korisnik ovlašćuje povlačenje sredstava sa računa.
- **SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst)** – opcionalno, za instant doznake u eurima koje stižu u roku od nekoliko sekundi, 24/7/365, ako obje banke učestvuju u instant shemi.

 Napomena: Crnogorske banke će od **7. oktobra 2025.** početi pružati *SEPA Credit Transfer (SCT)* usluge, čime građani i privreda dobijaju direktan pristup evropskom tržištu plaćanja u eurima po SEPA standardima.

4. Kada je nastala SEPA?

Jedinstveno područje plaćanja u eurima – SEPA – razvijeno je kako bi plaćanja u eurima bila jednako jednostavna, brza i sigurna.

◆ Početak inicijative – ideja o SEPA-i pojavila se početkom 2000-ih, kada su evropske banke i institucije prepoznale da je potrebno ukloniti razlike između domaćih i prekograničnih plaćanja u eurima.

◆ Prvi plan – Savjet za evropska plaćanja (EPC) usvojio je 2002. godine prvi plan implementacije.

◆ Zvaničan početak rada – 28. januar 2008. – puštena u rad prva SEPA usluga: SEPA kreditni transfer (SCT), tj. platni nalozi u eurima.

◆ Dalji razvoj:

- Novembar 2009. – uvedena SEPA usluga trajnog zaduženja (SDD).
- Februar 2014. – završena tranzicija sa nacionalnih formata na jedinstveni SEPA format u eurozoni.
- Novembar 2017. – uvedena usluga SEPA Instant (trenutna plaćanja u eurima 24/7/365).

5. Koliko zemalja obuhvata SEPA?

Danas SEPA obuhvata **41 zemlju**, raspoređenu u tri grupe:

1. Sve članice Evropske unije (27):

Austrija, Belgija, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka,

Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Litvanija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska.

2. **Tri zemlje Evropskog ekonomskog prostora:**

Island, Lihtenštajn, Norveška.

3. **Ostale evropske zemlje koje koriste euro ili su usklađene sa pravilima SEPA-e:**

Ujedinjeno Kraljevstvo, Švajcarska, Monako, San Marino, Andora, Vatikan, **Crna Gora**, Albanija, Sjeverna Makedonija, Srbija i Moldavija.

✦ **Napomena:**Crna Gora, zajedno sa Sjevernom Makedonijom, Albanijom i Moldavijom, od **6. oktobra 2025.** postaje i **operativno dio SEPA-e**, pružajući građanima i privredi usluge platnog naloga u eurima po jedinstvenim evropskim pravilima. **Ovom tržištu će se pridružiti i Srbija u maju 2026. godine.**

6. Šta je Evropski Savjet za plaćanja EPC?

EPC (Evropski Savjet za plaćanja) je tijelo evropskog bankarskog sektora, a ne institucija Evropske unije ili centralne banke.

✦ Vlasništvo i sastav

- EPC je **neprofitno udruženje sa sjedištem u Briselu.**
- Osnovali su ga **evropske banke, udruženja banaka i platne institucije** 2002. godine.
- Članovi su banke, udruženja banaka i platnih provajdera iz cijele SEPA zone.

✦ Status

- Djeluje **nezavisno od EU institucija**, ali **blisko saraduje** sa Evropskom komisijom, Evropskom centralnom bankom i nacionalnim centralnim bankama.
- Nema regulatornu moć, ali pravila koje donosi (*SEPA rulebook*) prihvataju i primjenjuju svi učesnici SEPA šema.

U suštini, EPC je **samoregulatorno tijelo industrije plaćanja** u Evropi.

7. Uloga Evropskog Savjet za plaćanja EPC-a u koordinaciji SEPA šemama

Savjet za evropska plaćanja (EPC) je tijelo koje okuplja evropske banke, platne institucije i udruženja banaka radi kreiranja zajedničkih pravila i standarda za plaćanja u eurima. Osnovan je 2002. godine na inicijativu evropskog bankarskog sektora kako bi upravljao razvojem SEPA – Jedinstvenog područja plaćanja u eurima.

- **Definisanje SEPA pravila** – EPC izrađuje i održava *rulebook*-e (pravila) za SEPA platne šeme:
 - **SCT** (SEPA kreditni transfer)
 - **SDD Core** i **SDD B2B** (SEPA trajno zaduženje)
 - **SCT Inst** (SEPA Instant plaćanja)
- **Standardizacija** – osigurava da plaćanja u eurima funkcionišu na isti način u svim SEPA zemljama.
- **Razvoj novih rješenja** – unapređuje postojeće usluge i uvodi nove (npr. *SEPA Request-to-Pay*).
- **Proširenje SEPA-e** – sarađuje sa institucijama i centralnim bankama kako bi se nove zemlje priključile SEPA zoni.
- **Praćenje usklađenosti** – prati da li članice i učesnici SEPA šema poštuju pravila i tehničke zahtjeve.

Bez EPC-a, svaka zemlja bi imala svoja pravila za plaćanja, što bi povećalo troškove i usporilo prekogranične transakcije. EPC omogućava **jedinstveno tržište plaćanja u eurima** – temelj brzih, sigurnijih i jeftinijih transakcija širom Evrope.

8. Koje sve SEPA šeme postoje i koje će biti dostupne korisnicima u Crnoj Gori od 7. oktobra 2025?

U SEPA sistemu postoje četiri glavne platne šeme, koje uređuje Savjet za evropska plaćanja (EPC):

1. **SCT – SEPA Credit Transfer**
 - Standardni platni nalog u eurima između računa u SEPA zoni.
 - Rok izvršenja: najkasnije 1 radni dan.
2. **SCT Inst – SEPA Instant Credit Transfer**
 - Instant plaćanja u eurima dostupna 24/7/365.
 - Novac stiže u roku od 10 sekundi, maksimalno 100.000 EUR po transakciji.
3. **SDD Core – SEPA Direct Debit Core**
 - Trajno zaduženje u eurima kojim korisnik daje odobrenje primaocu (npr. komunalno preduzeće, pretplata) da povlači sredstva sa njegovog računa.
 - Pogodno za privatna i poslovna plaćanja.
4. **SDD B2B – SEPA Direct Debit Business-to-Business**
 - Verzija trajnog zaduženja namijenjena isključivo pravnim licima.

✦ **Od 7. oktobra 2025.** banke i platni servisi u Crnoj Gori mogu korisnicima ponuditi **SCT – SEPA Credit Transfer** (standardni nalozi u eurima).

✦ Ispunjavanja tehničkih i regulatornih uslova **SCT Inst** (instant plaćanja) biće moguć **20. jula 2026.** kada se uspostavi domaća instant platna infrastruktura kroz projekat **TIPS Clone**.

✦ **SEPA Direct Debit** šeme (Core i B2B) biće dostupne u narednim fazama, nakon ispunjavanja tehničkih i regulatornih uslova.

💡 *Savjet: SCT će od početka omogućiti jeftinija i brža plaćanja iz Crne Gore ka svim zemljama SEPA zone, dok će SCT Inst donijeti trenutne uplate čim TIPS Clone počne sa radom.*

9. Kako poslati SEPA uplatu na šalteru banke?

Odgovor:

1. Dodite u svoju banku i na šalteru zatražite obrazac za uplatu u eurima – SEPA nalog.
2. Popunite sljedeće podatke:
 - **IBAN** primaoca
 - **Ime i prezime / naziv firme** primaoca
 - **Iznos u eurima**
 - **Svrhu plaćanja** (npr. broj fakture)
 - **BIC/SWIFT** primaoca (ako je potreban)
3. Predajte nalog službeniku banke i potpišite ga.
4. Banka će vam izdati potvrdu o uplati.

💡 **Trošak:** Prema odluci CBCG, naknade na šalteru su više od elektronskih. Primjer: uplata do 20.000 € – **3,99 €**; preko 20.000 € – **50 €**.

7. Kako poslati SEPA uplatu elektronski (internet ili mobilno bankarstvo)?

Odgovor:

1. Ulogujte se u internet bankarstvo ili mobilnu aplikaciju.
2. Izaberite opciju "**Plaćanje u eurima**" ili "**SEPA plaćanje**".
3. Unesite:
 - **IBAN** primaoca
 - **Ime i prezime / naziv firme** primaoca
 - **Iznos u eurima**
 - **Svrhu plaćanja**
 - **BIC/SWIFT** (ako je potreban)
4. Provjerite da je označeno **SEPA** ili **Standardno plaćanje u eurima**, a ne SWIFT.
5. Potvrdite plaćanje PIN-om, tokenom ili biometrijom.

💡 **Trošak:** Elektronski kanali su značajno jeftiniji – primjer: uplata do 20.000 € – **1,99 €**; preko 20.000 € – **25 €**.

★ **Savjet CBCG:** Za veće uštede i bržu obradu, koristite elektronske kanale kad god je to moguće.

10. Kako izgleda proces SEPA kreditnog transfera (SCT) iz Crne Gore u, na primjer, Luksemburg?

Kada pošaljete SEPA nalog iz svoje banke u Crnoj Gori prema primaocu u Luksemburgu, transakcija prolazi kroz sljedeće korake:

1. **Pokretanje naloga** – Vi unosite nalog putem internet bankarstva, mobilne aplikacije ili na šalteru. Potrebni su IBAN primaoca i, po potrebi, BIC banke primaoca.
2. **Obrada u banci pošiljaoca** – Vaša banka provjerava nalog, usklađenost sa SEPA pravilima i šalje ga svom tehničkom posredniku (korespondentnoj banci) koja je direktno povezana na SEPA platni sistem (CSM).
3. **Slanje preko SEPA infrastrukture** – Nalog se prenosi kroz odabrani CSM (npr. EBA Clearing STEP2) koji ga prosleđuje banci primaoca u Luksemburgu.
4. **Prijem i knjiženje** – Banka primaoca dobija nalog, knjiži sredstva na račun primaoca i obavještava ga o prilivu.
5. **Vrijeme izvršenja** – Prema SEPA pravilima, SCT transferi moraju biti izvršeni **najkasnije sljedeći radni dan**, ali u praksi često stižu istog dana.

 Platioc → Banka u CG → Korespondent EU → SEPA CSM → Banka u LU → Primalac

💡 **Bitno:** Pošto banke u Crnoj Gori trenutno pristupaju SEPA mreži preko posrednika iz EU, nalog prolazi dodatni tehnički korak (korespondent), ali se i dalje izvršava u okviru SEPA rokova i po evropskim pravilima.

11. Šta je SEPA CSM i EBA Clearing STEP2?

CSM (Clearing and Settlement Mechanism) je centralni sistem koji povezuje banke i druge pružaoce platnih usluga u cijeloj Evropi i omogućava da SEPA plaćanje sigurno i tačno stigne od pošiljaoca do primaoca.

Možete ga zamisliti kao **autoput za novac**:

- **Clearing** je “organizovanje saobraćaja” – provjera podataka i usmjeravanje naloga iz banke pošiljaoca ka banci primaoca.
- **Settlement** je “dolazak na odredište” – konačan prenos novca između banaka, obično preko računa koje te banke imaju kod centralne banke ili u samom CSM-u.

Bez CSM-a, svaka banka bi morala da bude direktno povezana sa svakom drugom bankom, što bi bilo komplikovano i sporo.

STEP2 je najveći evropski CSM za SEPA kreditne transfere (SCT) i SEPA direktna zaduženja (SDD).

Njime upravlja **EBA Clearing**, neprofitna organizacija u vlasništvu evropskih banaka.

Kako radi STEP2:

1. Banke iz različitih zemalja šalju svoje SEPA naloge u STEP2.
2. STEP2 ih “spakuje” u serije (batch) i obrađuje u nekoliko ciklusa dnevno.
3. Nakon obrade, STEP2 ih šalje bankama primaocima.
4. Banka primaoca knjiži novac na račun korisnika.

Zašto je važan:

- Povezuje hiljade banaka iz cijele Evrope, uključujući i one iz zemalja van EU (kao što je Crna Gora) koje su članice SEPA-e.
- Omogućava da uplate iz jedne zemlje stignu u drugu u **najviše jedan radni dan**, a često i istog dana.
- Radi potpuno automatski i bez pauze između obračunskih ciklusa, tako da su greške i kašnjenja svedeni na minimum.

8. Koja je razlika između SWIFT-a i SEPA-e?

- **SEPA** (*Jedinstveno područje plaćanja u eurima*) je **sistem i pravila** za plaćanja u eurima između 41 zemlje (EU + još nekoliko evropskih država).
 7. Omogućava da **plaćanja u eurima** budu jednostavna, brza i po istim cijenama, bez obzira da li su unutar iste zemlje ili prema drugoj zemlji članici.
 8. Koristi se **samo za plaćanja u eurima**.
 9. Rok izvršenja: obično **1 radni dan**, a kod instant plaćanja **nekoliko sekundi**.
 10. Primjer: plaćanje iz Crne Gore u Njemačku u eurima po SEPA pravilima.
- **SWIFT** (*Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*) je **globalna mreža** koja povezuje banke i finansijske institucije u više od 200 zemalja.
 7. Koristi se za **međunarodna plaćanja u svim valutama** (ne samo u eurima).
 8. Rok izvršenja: najčešće **2–5 radnih dana**.
 9. Često uključuje više posredničkih banaka i više troškova.
 10. Primjer: plaćanje iz Crne Gore u SAD u američkim dolarima.

Ukratko:

- **SEPA** = evropski standard za brza i jeftina plaćanja u eurima unutar SEPA zone.
- **SWIFT** = globalna mreža za razmjenu informacija i izvršenje plaćanja u svim valutama i svim državama.

Karakteristika	SEPA	SWIFT
Pokrivenost	41 zemlja (EU + Island, Norveška, Lihtenštajn, Švajcarska, UK, Andora, Monako, San Marino, Vatikan, Crna Gora, Albanija, Sjeverna Makedonija, Moldavija; Srbija od 2026.)	200+ zemalja i teritorija širom svijeta
Valuta	Samo euro (EUR)	Sve valute
Namjena	Plaćanja u eurima unutar SEPA zone po istim pravilima i cijenama	Globalna razmjena platnih poruka i izvršenje plaćanja između banaka
Brzina	Standardno: 1 radni dan; Instant: nekoliko sekundi (SCT Inst)	2–5 radnih dana u prosjeku
Troškovi	Niski i jednaki unutar cijele SEPA zone	Variraju; često visoki zbog posredničkih banaka
Posrednici	Nisu potrebni za transakcije unutar SEPA-e	Često uključuje više posredničkih banaka
Standard poruka	SEPA XML (ISO 20022)	SWIFT MT poruke (postepeni prelazak na ISO 20022)

12. Koje podatke moram imati da bih izvršio SEPA uplatu?

Za SEPA uplatu potrebni su sljedeći podaci:

- **IBAN primaoca** – međunarodni broj bankovnog računa, jedinstven za svakog korisnika.
- **Ime i prezime ili naziv firme** primaoca.
- **Iznos i valuta** – uplata mora biti u eurima.
- **Opis plaćanja** (svrha) – npr. broj fakture, usluga, članarina.
- **BIC (SWIFT kod)** – samo ako zemlja ili banka primaoca i dalje zahtijeva njegovo unošenje.

💡 *Zašto je ovo važno?* SEPA pravila su jasna: uplata se može odbiti ako podaci nisu potpuni ili tačni. IBAN mora biti tačno unesen, jer i jedna pogrešna cifra može poslati novac pogrešnom primaocu.

📌 *Primjer iz prakse:*
 Plaćate račun dobavljaču iz Njemačke – on vam dostavi svoj IBAN, naziv firme i iznos. Vi uplatite u eurima i uplata stiže za 1 dan, bez skrivenih troškova.

13. Šta je i kako izgleda IBAN?

Za SEPA plaćanje morate imati IBAN primaoca (i svog računa kao pošiljaoca), uz ime i prezime / naziv primaoca i iznos u eurima.

IBAN (Međunarodni broj bankovnog računa) je standardizovani format broja računa koji se koristi za sigurna i tačna plaćanja u zemlji i inostranstvu.

- Omogućava da banka automatski prepozna državu, banku i račun primaoca.
- U SEPA transakcijama **IBAN je obavezan** za izvršenje uplate.
Sastoji se od:
1 **Kod države** – 2 slova, npr. ME za Crnu Goru.
2 **Kontrolni broj** – 2 cifre koje služe za provjeru tačnosti cijelog IBAN-a.
- Kontrolni broj se računa posebnom matematičkom formulom na osnovu ostalih znakova u IBAN-u.
- Ako je kontrolni broj pogrešan, banka automatski prepoznaje grešku i transakcija se ne izvršava.
3 **Broj računa** – do 30 znakova, zavisi od države, uključuje oznaku banke i broj klijenta.

Primjer IBAN-a u Crnoj Gori:
ME25 5050 0001 2345 6789 51

- **ME** – kod države (Crna Gora)
- **25** – kontrolni broj (provjera tačnosti)
- **5050 0001 2345 6789 51** – broj računa

Kako provjeriti IBAN:

- Na izvodu ili ugovoru o računu
- Na sajtu/aplikaciji svoje banke
- Putem online IBAN provjere (IBAN checker)

Dati vizuelni prikaz IBAN-a

14. Šta je BIC i Da li mi je potreban BIC za SEPA plaćanja iz Crne Gore?

BIC (Bank Identifier Code) je jedinstveni međunarodni kod banke, koji se sastoji od 8 ili 11 znakova i koristi se za identifikaciju banke u međunarodnim platnim transakcijama. Često se naziva i SWIFT kod.

Primjer BIC-a:

CKBCMEPG – CBCG, Crna Gora

Za SEPA plaćanja iz Crne Gore:

U većini SEPA zemalja BIC više nije obavezan – dovoljan je samo IBAN.

Međutim, neke zemlje i dalje traže BIC za određene transakcije (npr. Švicarska, Monako, San Marino, Andora, Lihtenštajn).

Ako je potreban, vaša banka će vas o tome obavijestiti.

💡 Savjet: Ako niste sigurni, uvijek možete unijeti i IBAN i BIC , transakcija će sigurno proći bez zastoja.

15. Kako da razlikujem SEPA uplatu od međunarodnog SWIFT transfera?

⚡ SEPA uplata

- Samo u eurima
- Samo unutar 41 SEPA zemlje
- Koristi IBAN (i ponekad BIC)
- Traje najviše 1 radni dan
- Cijena ista kao domaća uplata

⚡ SWIFT uplata

- Može biti u bilo kojoj valuti
- Prema bilo kojoj zemlji u svijetu
- Može uključivati više posredničkih banaka
- Trajanje: 2–5 radnih dana (ili više)
- Troškovi viši i zavise od banaka učesnica

💡 Primjer:

- SEPA: plaćanje iz Podgorice u Rim – euro, stiže za 1 dan.
- SWIFT: plaćanje iz Podgorice u New York – dolar, može trajati 4 dana i uključuje provizije više banaka.

16. Mogu li SEPA uplate biti izvršene istog dana?

Da – klasični SEPA kreditni transfer (SCT) može biti izvršen istog radnog dana **ako Vaša banka primi nalog prije svog “cut-off” vremena.**

◆ Šta je cut-off vrijeme?

To je krajnji sat do kog banka prima naloge za obradu istog dana. U većini zemalja EU to je obično **između 14:00 i 17:00 časova**, ali može zavisiti od:

- banke i kanala (mobilno bankarstvo, e-banking, šalter)
- internog rasporeda kliring ciklusa
- eventualnih dodatnih provjera (npr. sigurnosne kontrole)

◆ Ako nalog pošaljete poslije cut-offa

Banka ga obrađuje **prvog narednog TARGET radnog dana** (evropski bankarski kalendar – vikendi i određeni praznici se ne računaju).

💡 Savjet:

- Provjerite cut-off vremena Vaše banke (objavljeni na sajtu).
- Za siguran prijem istog dana, pošaljite nalog **što ranije**.
- Vikendom i praznicima klasični SCT se ne izvršava – za hitna plaćanja tada koristite **SEPA Instant**.

17. Koliki je maksimalni iznos za SEPA uplatu?

Odgovor:

Za **standardni SEPA kreditni transfer (SCT)** ne postoji maksimalni iznos propisan pravilima SEPA-e – limit određuje svaka banka pojedinačno, u skladu sa sopstvenom politikom i regulatornim okvirima.

Za **SEPA Instant (SCT Inst)**, EPC pravila trenutno propisuju **maksimalni iznos od 100.000 EUR** po transakciji, ali banke mogu postaviti i niže limite iz tehničkih ili sigurnosnih razloga.

Savjet:

Uvijek provjerite limit svoje banke, jer on može zavisiti od:

- vrste naloga (elektronski ili na šalteru),
- vrste korisnika (fizičko ili pravno lice),
- kanala plaćanja (mobilno bankarstvo, internet bankarstvo).

18. Da li se SEPA može koristiti za plaćanja u valutama osim eura?

Odgovor:

Ne. **SEPA je namijenjena isključivo za plaćanja u eurima** i funkcioniše po jedinstvenim pravilima i standardima samo za ovu valutu.

Ako pokušate poslati uplatu u nekoj drugoj valuti (npr. USD, GBP, CHF), transakcija neće biti obrađena kroz SEPA sistem, već će ići kao klasični međunarodni transfer (SWIFT) – uz drugačije rokove, troškove i pravila.

💡 **Savjet:**

- Ako na računu imate drugu valutu, banka će je prije SEPA uplate automatski konvertovati u eure prema svom kursu.
- Uvijek provjerite kurs i naknadu za konverziju prije slanja naloga.

19. Šta se dešava ako pogrešno unesem IBAN?

Banka ne provjerava da li ime primaoca odgovara vlasniku računa – nalog se izvršava isključivo prema unesenom IBAN-u.

- Ako IBAN postoji → uplata ide na taj račun, povrat moguć samo uz **saglasnost primaoca**.
- Ako IBAN ne postoji → uplata se odbija i sredstva se automatski vraćaju na Vaš račun.

💡 **Savjet regulatora:** uvijek dvaput provjerite IBAN prije slanja naloga, posebno kod prvog plaćanja novom primaocu.

20. Mogu li opozvati ili ispraviti SEPA nalog nakon slanja?

Opoziv ili izmjena mogući su **samo do cut-off vremena banke istog radnog dana**, dok nalog nije prosljeđen u kliring. Nakon slanja u kliring → opoziv moguć samo postupkom povrata uz saglasnost primaoca.

💡 **Savjet CBCG:** čim primijetite grešku, odmah kontaktirajte banku telefonom ili na šalteru – brzina je ključna.

21. Ko je odgovoran ako SEPA uplata ne stigne?

Prema SEPA pravilima (EPC SEPA Credit Transfer Rulebook), kada uplata ne stigne u predviđenom roku:

1. **Banka pošiljaoca** (tvoja banka) je odgovorna da:
 - Odmah provjeri status transakcije kroz međubankarski sistem (RTGS, kliring ili TIPS).
 - U roku od jednog radnog dana od prijave problema informiše te o nalazu i narednim koracima.

- Ako uplata nije isporučena zbog greške banke, dužna je da sredstva vrati ili da izvrši ispravnu uplatu bez dodatnih troškova za tebe.
- 2. **Banka primaoca** (banka onoga kome šalješ novac) je obavezna da:
 - Kreditira račun primaoca odmah po prijemu sredstava iz međubankarskog sistema (nema zadržavanja).
 - Ako uplata ne može biti proknjižena (npr. nepostojeći IBAN), mora je odmah vratiti nazad banci pošiljaoca.

⚠ Ako si unio pogrešan IBAN:

- SEPA pravila jasno propisuju da se uplata smatra ispravno izvršenom ako odgovara unesenom IBAN-u, bez obzira na ime primaoca.
- U tom slučaju, banka pokreće "**Funds Recovery Procedure**" – kontaktira banku primaoca i traži povrat. Međutim, povrat zavisi od saglasnosti osobe koja je pogrešno primila novac.
- Banke moraju sarađivati i razmijeniti podatke kako bi povrat bio moguć, ali nema garancije ako primaoc odbije.

💡 Praktični savjet:

- Uvijek provjerite IBAN prije slanja – i mala greška u ciframa može preusmjeriti uplatu.
- Čuvajte potvrdu o uplati – ona je dokaz za pokretanje reklamacije.

22. Kako mogu provjeriti status svoje SEPA transakcije?

- Putem mobilnog ili internet bankarstva (rubrika „istorija plaćanja“).
- U kontakt centru ili na šalteru – uz referencu plaćanja.
Status može biti: *u obradi, poslato u kliring, proknjiženo* ili *odbijeno*.

💡 **Savjet regulatora:** kod SCT plaćanja novac obično stiže **istog dana** (ako je nalog poslat prije cut-offa) ili **narednog radnog dana** (ako je poslat poslije).

23. Da li moram ići u banku da bih poslao SEPA uplatu ili to mogu uraditi online?

Ne morate ići u banku – **SEPA uplatu možete izvršiti i online**, putem internet ili mobilnog bankarstva svoje banke.

★ Opcije slanja SEPA uplate:

- **Elektronski kanali** – internet bankarstvo, mobilna aplikacija, ponekad i bankomat.

- **Lično u poslovnici** – ako nemate pristup elektronskim kanalima ili želite pomoć službenika.

💡 *Prema odluci CBCG o ograničenju naknada (primjena od 6. oktobra 2025):*

- **Elektronske uplate** – do 20.000 €: najviše **1,99 €**, preko 20.000 €: najviše **25 €**.
- **Uplate u poslovnici** – do 20.000 €: najviše **3,99 €**, preko 20.000 €: najviše **50 €**.

→ Elektronska SEPA uplata je značajno **jeftinija** od šalterske, a jednako sigurna i brza.

Savjet: Ako imate mogućnost, uvijek koristite elektronske kanale – ne samo da ćete platiti manju naknadu, već ćete izbjeći čekanje u redu i moći izvršiti uplatu u bilo koje doba dana.

24. Koliko će koštati SEPA kreditni transfer (SCT) iz Crne Gore od 6. oktobra 2025?

Centralna banka Crne Gore je ograničila **maksimalne** naknade koje banke mogu naplatiti građanima i privredi za SEPA plaćanja, ali svaka banka **samostalno određuje svoje cijene** unutar tih granica.

Zato se preporučuje da pogledate ponude svoje banke i uporedite ih sa drugima.

✦ Maksimalne naknade za slanje SEPA transfera:

- Prvi dnevni transfer fizičkog lica do 200 € → **0,02 €**
- Elektronski transfer (e-banking/mobilno) do 20.000 € → **1,99 €**
- Elektronski transfer preko 20.000 € → **25 €**
- Uplata u poslovnici do 20.000 € → **3,99 €**
- Uplata u poslovnici preko 20.000 € → **50 €**

✦ Maksimalne naknade za primanje SEPA transfera:

- Do 20.000 € → **1,99 €**
- Preko 20.000 € → **25 €**

25. Da li banke u Crnoj Gori trenutno koriste SEPA Instant (SCT Inst)?

Ne još. Od 7. oktobra 2025. banke u Crnoj Gori počće sa standardnim SEPA plaćanjima (SCT). SEPA Instant (SCT Inst), gdje novac stiže u roku od 10 sekundi, biće dostupan tek nakon što se crnogorske banke povežu na instant platnu infrastrukturu — što se planira kroz projekat TIPS Clone u julu 2026. godine.

SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) je posebna SEPA usluga koja omogućava da novac u eurima stigne na račun primaoca **za najviše 10 sekundi**, i to **u bilo koje doba dana, sedmice ili godine – 24/7/365**.

Umjesto čekanja do sljedećeg radnog dana (kao kod standardnog SCT), uplata se obrađuje odmah i primaocu je na raspolaganju gotovo trenutno.

- **Brzina:** Maksimalno 10 sekundi od slanja naloga do prijema sredstava.
- **Dostupnost:** Radi non-stop, uključujući vikende i praznike.
- **Valuta:** Samo euro.
- **Iznos:** Maksimalni iznos pojedinačne transakcije trenutno iznosi 100.000 EUR (limit definisan od EPC-a; banke mogu postaviti i niže limite).
- **Pokrivenost:** Dostupan samo ako **i banka pošiljaoca i banka primaoca** učestvuju u SCT Inst shemi.

26. Koje podatke moram dati pošiljaocu iz inostranstva da mi pošalje SEPA uplatu?

Da bi vam neko iz inostranstva poslao **SEPA uplatu**, potrebno je da mu dostavite:

1. **IBAN vašeg računa** – međunarodni broj bankovnog računa u standardizovanom formatu (npr. ME25 5050 0001 2345 6789 51).
2. **Ime i prezime** (ili naziv firme) tačno onako kako je registrovano u banci.
3. **Naziv banke** kod koje imate račun.
4. **BIC/SWIFT kod banke** – često nije obavezan, ali je preporučljivo da ga navedete (npr. CKBCMEPG).
5. **Svrhu uplate** – posebno ako je vezana za fakturu, članarinu, pretplatu ili sličnu obavezu.

Savjet:

Uvijek provjerite IBAN i BIC na svom izvodu ili u internet/mobilnom bankarstvu kako biste izbjegli greške koje mogu dovesti do odbijanja ili kašnjenja uplate.

27. Šta ako pošiljalac iz inostranstva napravi grešku u mom IBAN-u?

Ako je IBAN pogrešno unesen:

- **Ako ne postoji** – uplata će biti odbijena i sredstva će se automatski vratiti pošiljaocu.
- **Ako postoji, ali pripada drugom korisniku** – novac će biti uplaćen na pogrešan račun. Povrat je tada moguć samo uz saglasnost vlasnika tog računa.

★ **SEPA pravila** – Banke obrađuju transakcije isključivo prema IBAN-u, bez provjere da li ime primaoca odgovara vlasniku računa.

💡 **Savjet CBCG:**

- Prije slanja uplate, pošiljalac treba dvaput provjeriti IBAN.
- Dobro je da primaocu dostavite IBAN u pisanom obliku (npr. u e-mailu ili PDF fakturi) kako biste izbjegli greške pri unosu.
- Ako primijetite grešku, **odmah** kontaktirajte banku kako bi pokrenula proceduru povrata sredstava ("Funds Recovery Procedure").

28. **Kako primiti SEPA uplatu preko šaltera banke?**

1. Pošiljaocu iz inostranstva morate dostaviti:
 - **IBAN** vašeg računa
 - **Ime i prezime / naziv firme** (tačno kao u banci)
 - **Naziv banke** kod koje imate račun
 - **BIC/SWIFT** banke (npr. CKBCMEPG) – nije uvijek obavezan, ali preporučljiv
 - **Svrhu uplate** (ako postoji, npr. broj fakture ili članska karta)
2. Kada uplata stigne, banka će vas obavijestiti SMS-om, e-mailom ili pozivom (zavisno od usluge).
3. Sredstva možete podići na šalteru ili ih ostaviti na računu.

💡 **Trošak:** Prema odluci CBCG, za primanje SEPA uplate u iznosu do 20.000 € naknada može biti najviše **1,99 €**, a za iznose preko 20.000 € najviše **25 €**.

29. **Kako primiti SEPA uplatu elektronski (na račun, bez odlaska u banku)?**

1. Pošiljaocu dostavite iste podatke kao i za uplatu preko šaltera:
 - **IBAN** vašeg računa
 - **Ime i prezime / naziv firme**
 - **Naziv banke**
 - **BIC/SWIFT** (ako je potreban)
 - **Svrhu uplate**
2. Uplata se knjiži direktno na vaš račun – ne morate ići u banku.
3. Status možete provjeriti putem internet bankarstva ili mobilne aplikacije, u sekciji "**Istorija plaćanja**".

💡 **Prednost:** Elektronski prijem je praktičniji – nema čekanja u redu, sredstva su dostupna odmah po knjiženju, a trošak je isti kao i kod prijema na šalteru.

★ **Savjet CBCG:** Uvijek provjerite da li su IBAN i ime tačno unijeti – i jedna pogrešna cifra može preusmjeriti uplatu pogrešnom primaocu.

30. Danas počinje novo poglavlje-ISTORIJSKI TRENUTAK ZA CRNOGORSKO BANKARSTVO – DANAS SMO UŠLI U SEPA! SUTRA PRVE TRANSAKCIJE!

Crna Gora je danas, **6. oktobra 2025.** operativno postala dio **zajedničke evropske porodice i Jedinstvenog područja plaćanja u eurima (SEPA)** – jedinstvenog tržišta na kome se plaćanja u eurima vrše po istim pravilima, brzinom i cijenama u čak **41 zemlji**. ME

Dragi građani, prošli smo zajedno kroz **SEPA brojač**, dan po dan, i nadamo se da vam je pomogao da se pripremite – da razumijete pravila, naknade, rokove i prednosti – i da budete spremni da **sutra pošaljete ili primite svoju prvu SEPA transakciju**.

Od 7. oktobra:

- Naši građani i privreda plaćaju i primaju uplate u eurima prema svim SEPA zemljama
- Naknade su ograničene i transparentne, a elektronska plaćanja još povoljnija prema odluci CBCG.
- Transakcije su brze i sigurne – kod standardnih SEPA plaćanja novac stiže najkasnije sljedeći radni dan, a tokom 2026. i za nekoliko sekundi kroz SEPA Instant.
- Svi učesnici imaju ista prava i obaveze, bez obzira na veličinu zemlje ili banke.

Ovo nije samo tehnička promjena – ovo je **korak ka punopravnom evropskom iskustvu plaćanja**. Od sada, vaš euro putuje Evropom **bez granica, bez kašnjenja i bez visokih troškova**.

Dobrodošli u SEPA –Dobrodošli u EU standard plaćanja!